

I.
FORRADALOM
~
ELLENFORRADALOM
~
TRADÍCIÓ

Ma, amikor korunk rendezetlensége politikai-társadalmi síkon szélsőséges formákban tör elő, különböző erők az ellenállás és a védelem állásait próbálták elfoglalni. Fel kell ismerni: mindez hiábavaló — még pusztán demonstratív célból is —, ha nem a baj gyökereit támadjuk meg; e gyökerek pedig, ami azt a történeti ciklust illeti, amelyre megfontolásainkat itt korlátozzuk, az 1789-es és 1848-as forradalmak nyomán Európában végbement felforgatásban keresendők.¹ A bajt minden alakjában és fokozatában fel kell ismerni; ezért az alapvető kérdés ez: léteznek-e még olyan emberek, akik képesek elutasítani minden ideológiát, minden politikai és pártjellegű alakulatot, amely bármiképpen — közvetlenül vagy közvetve — ezekből az eszmékből származik; vagyis képesek elutasítani az egész világot, amely a liberalizmustól és a demokráciától a marxizmusig és a kommunizmusig terjed. Pozitív ellenoldalként ezeknek az embereknek irányt kellene adni: azt a szilárd alapot, amelyet az átfogó életszemlélet és az Állam szigorú doktrínája alkot.

Szigorúan véve tehát ez lehetne a jelszó: »ellenforradalom«. Csakhogy a forradalmi eredetek ma már távoliak és szinte feledésbe merültek; a felforgatás régóta megszilárdult, olyannyira, hogy a fennálló intézmények nagy részében magától értetődőnek és természetesnek hat. Így a gyakorlatban ez a formula csak akkor volna érvényes, ha azokat a végső szakaszokat tartanánk szem előtt, amelyeket a világméretű felforgatás a forradalmi kommunizmus révén igyekszik megtenni. Máskülönben előnyösebb egy másik jelszó: a *reakció*.

Félelem nélkül vállalni e szót, s vele együtt a *reakciós* nevet: próbakő. A baloldali körök régóta minden aljasság és minden gyalázat szinonimájává tették a »reakciót«, és egyetlen alkalmat sem mulasztanak el, hogy ezzel a kifejezéssel

¹ Erre nézve lásd A. MOHLER kiváló, rendkívül adatgazdag tanulmányát: *Die konservative Revolution in Deutschland 1918–1932* (Stuttgart, 1960).

bélyegezzék meg mindazokat, akik nem hajlandók részt venni játékukban, és nem követik az áramlatot — számukra ez volna a »Történelem értelme«. Ha ez részükről természetes is, egyáltalán nem természetes az a szorongáskomplexus, amelyet e szó gyakran kivált — a politikai, intellektuális, sőt mondhatni fizikai bátorság hiánya miatt — még egy állítólagos Jobboldal vagy egy »nemzeti ellenzék« képviselőiben is: mihelyt »reakciónak« bélyegzik őket, tiltakoznak, menetetőznek, és bizonygatni kezdik, hogy a dolgok másként állnak.

Inkább ezt kellene megkérdezni: mit is akarnának? Talán azt, hogy miközben mások »cselekednek«, és továbbviszik a felforgatás folyamatát, mi ne »reagáljunk«, hanem tétlenül nézzük, sőt azt mondjuk nekik: »Bravó, folytassátok csak«, és még segítsünk is nekik? Történetileg egyetlen dolgot kell sajnálni: hogy a »reakció« nem volt, részleges maradt vagy hatástalannak bizonyult — megfelelő emberek, eszközök és doktrínák híján — akkor, amikor a baj még csírájában volt, s ezért még kiirtható lett volna a fertőzés fő gócainak azonnali kiégetésével; ezzel az európai nemzeteket kimondhatatlan csapásoktól lehetett volna megkímélni.

Egy új, radikális erőcsoportosulásnak kellene tehát létrejönnie, szigorú határvonalakkal barát és ellenség között.² Ha a játszma még nincs lezárva, a jövő nem azoké lesz, akik engednek a hibrid és szétesett eszméknek, amelyek ma a magukat nem kifejezetten baloldalinak valló körökben is uralkodnak, hanem azoké, akiknek lesz bátorságuk a radikalizmushoz: az »abszolút tagadások« vagy a »szuverén állítások« radikalizmusához — Donoso Cortés szavaival élve.³

Természetesen a »reakció« terminusa önmagában is bizonyos negatív színezetet hordoz: aki reagál, nem maga kezdeményezi a cselekvést; polemikus vagy védekező funkcióban reagál arra, ami ténylegesen már érvényre jutott. Pontosítani kell tehát: nem arról van szó, hogy az ellenfél lépéseit hárítsuk, anélkül, hogy bármi pozitívat tudnánk vele szembeállítani. Ezt a félreértést úgy lehetne eloszlatni, ha a »reakció« formuláját a »konzervatív forradalom« formulájával kapcsolnánk össze; olyan formulával, amelyben dinamikus elem kerül előtérbe,

² [A »barát és ellenség« fogalom pár itt nem pusztán retorikai szembeállítás. Carl Schmitt nyomán a modern politikai gondolkodás egyik sarkalatos megkülönböztetése: a politikai síkon a végső választóvonal nem erkölcsi, gazdasági vagy esztétikai természetű, hanem a barát és az ellenség közötti döntő distinkcióban ragadható meg. — *A szerk.*]

³ [Az »abszolút tagadások« és »szuverén állítások« Donoso Cortésnél a liberális közvetítés szellemével állnak szemben: azzal, amely nem állít és nem tagad, hanem mindig megkülönböztet, s így a döntést halasztja el. A formula azt a pillanatot jelöli, amikor a kompromisszumok köre bezárul, és csak a végső igen vagy nem marad. — *A szerk.*]

miközben a »forradalom« többé nem valamely legitim módon fennálló rend erőszakos felforgatását jelenti, hanem olyan cselekvést, amely az időközben beállt rendezetlenség elsöprésére és a normalitás állapotának helyreállítására irányul. De Maistre rámutatott: itt nem annyira szoros és polemikus értelemben vett »ellenforradalomról« van szó, mint inkább »a forradalom ellentétéről« — vagyis olyan pozitív cselekvésről, amely az eredetekhez nyúl vissza. Különös a szavak sorsa: a »forradalom« eredeti, latin etimológiai értelmében sem jelentett mást; a *re-volvere* igéből származó kifejezés olyan mozgást fejezett ki, amely visszavezet a kiindulóponthoz, az eredethez. Ezért éppen az eredetektől kellene meríteni azt a »forradalmi« és megújító erőt, amelyet a fennálló helyzettel szemben működésbe kellene hozni.

Ha pedig a »megőrzés« eszméje is helyet kap a formulában — »konzervatív forradalom« —, óvatosan kell eljárni. A baloldal által érvényre juttatott értelmezés miatt ma »konzervatívnak« vallani magunkat csaknem akkora félelmet kelt, mint »reakciónak« mondani magunkat. Nyilvánvalóan azt kell tisztázni, mi az, ami »megőrzésre« méltó. Márpedig ma, ha a ténylegesség síkját — a társadalmi struktúrákat és intézményeket — tekintjük, igen kevés olyasmi akad, amit érdemes volna »megőrizni«. Ez szinte minden fenntartás nélkül érvényes Olaszországra; tegnapig kisebb mértékben érvényes lehetett Angliára és Franciaországra, s még kevésbé Közép-Európa nemzeteire, ahol a ténylegesség síkján is tovább éltek magasabb tradíciók maradványai. A »konzervatív forradalom« formuláját valóban közvetlenül az első világháború után választották német körök, meglehetősen közeli történeti előzményekre is hivatkozva. Egyebekben azonban el kell ismerni: fennáll az a helyzet, amely tápot ad a baloldali erők polémiájának; eszerint a konzervatívok nem eszméket, hanem egy meghatározott gazdasági osztály — a többé-kevésbé politikailag is megszerveződött kapitalista osztály — érdekeit védelmezik, hogy saját előnyére örökítse meg azt, amit pusztán privilégiumok és társadalmi igazságtalanságok rendszerének állítanak be. Így könnyű volt a konzervatívokat, a »reakciósokat«, a kapitalistákat és a polgárságot egyetlen tömbbe foglalni. Megteremtették a »hamis célpontot« — ahogyan a tüzéségben mondják. Egyébként nem más taktikát alkalmaztak abban az időszakban sem, amikor a világméretű felforgatás előretolt járőrei még nem a marxizmus és a kommunizmus zászlaja alatt haladtak, hanem a liberalizmust és az alkotmányosságot.

Részlet Julius Evola: *Emberék a romok között* című művéből

A kötet várható megjelenése: 2026. október vége

A közölt részlet a végleges kiadás előtti szövegállapotot tükrözi. A tipográfiai struktúra rögzített, a nyomdai tördelés, a szöveggondozás és az elválasztások finomhangolása folyamatban van.

A tartalom szerzői jogvédelem alatt áll; másolása, terjesztése vagy újrafelhasználása a kiadó írásos engedélye nélkül tilos.

Letöltve a <https://evola.hu> weboldalról.